

W numerze:

- Z historii ziemi świdwińskiej
- Forum biznesowe
- Świdwińskie Kaziuki
- Nowa hala sportowa
- „Setka” Pani Zofii
- Rocznicą zdobycia Świdwina
- Pożegnanie ks. Czajkowskiego
- Sukces II Międzynarodowego Kongresu Afrykanistycznego

GAZETA PROMOCYJNA **WYDAWNICTWA ADAM MARSZAŁEK**

2025, nr 318/319

ISSN 1428-2186

NAKŁAD 3000 EGZ.

WIELKI SUKCES II MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU AFRYKANISTYCZNEGO

Międzynarodowy Kongres Afrykanistyczny jest nowatorskim wydarzeniem konferencyjnym umożliwiającym spotkanie zagranicznych i polskich ekspertów od spraw Afryki. Toruńskie korzenie kongresu wskazują na uniwersalny profil Torunia jako miasta otwartego na relacje międzynarodowe i sprzyjającego pokojowej współpracy państw różnych cywilizacji.

M.D.

JE Taoufik Chebbi,
ambasador Republiki Tunezji w Polsce
(Gość Honorowy)

JE Mohamed Salahe Belaid,
ambasador Algierskiej Republiki
Ludowo-Demokratycznej w Polsce

JE Manuel Pedro Chaves,
ambasador Republiki Angoli
w Polsce

JE Papa Moussa Diop,
ambasador Republiki Senegalu
w Polsce

JE Danny Ssozi,
zastępca ambasadora Republiki Ugandy
w Berlinie

radca minister Pascal Muniangabe,
ambasada Republiki Rwandy
w Polsce

WIELKI SUKCES II MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU AFRYKANISTYCZNEGO

W dniach 19–21 lutego 2025 r. w Toruniu odbył się II Międzynarodowy Kongres Afrykanistyczny. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Centrum Badań Wschodnich i Afrykanistycznych, a jego partnerami strategicznymi zostali – podobnie jak w ubiegłym roku – Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Urząd Miasta Torunia. Współorganizatorami II edycji MKAfr były: Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Towarzystwo Azji i Pacyfiku. Na Kongres złożyło się 30 różnego rodzaju wydarzeń naukowych i popularnonaukowych, w tym: obrady panelowe i sesje zdalne, seminaria czasopism, Forum Biznesowe, Dzień Tunezji, wystawy książek, prezentacje afrykańskiego rękodzieła, degustacje potraw i koncerty. Uczestniczyli w nich zarówno dyplomaci, uczeni, samorządowcy, przedsiębiorcy, dziennikarze, analitycy i przedstawiciele organizacji pozarządowych, jak i mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego i miasta Torunia. Wszystkich łączyło zainteresowanie Afryką, jej płaszczyzną polityczną, gospodarczą, społeczną lub kulturową. Gościem Honorowym II Międzynarodowego Kongresu Afrykanistycznego była Republika Tunezyjska, podczas wydarzenia reprezentowana przez ambasadora **JE Taoufika Chebbi** i radcę **Sabera Khomsi**. W Kongresie wzięli również udział dyplomaci z Algierii, Angoli, Ugandy, Rwandy i Senegalu. Przedsięwzięcie zostało objęte patronatami honorowymi wojewody kujawsko-pomorskiego, marszałka województwa kujawsko-pomorskiego, rektorów polskich i zagranicznych uniwersytetów i przewodniczących towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Afrykanistycznego i Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego. III edycja MKAfr została zaplanowana na luty 2026 r. Status Gościa Honorowego przyszłorocznego Kongresu przypadł Algierskiej Republice Ludowo-Demokratycznej.

M.D.

dr Adam Marszałek,
prezes Towarzystwa Azji i Pacyfiku

Zbigniew Ostrowski,
wicemarszałek województwa
kujawsko-pomorskiego

Paweł Gulewski,
prezydent Torunia

prof. dr hab. Maciej Serwaniec,
dziekan Wydziału Prawa
i Administracji UMK

Saber Khomsi,
radca w ambasadzie
Republiki Tunezyjskiej

dr Nagmeldin Karamalla-Gaiballa,
redaktor naczelny
African Journal of Economics,
Politics and Social Studies

prof. Hashem Alhaidry,
Ahl al-Bayt University, Irak

ŚWIDWIŃSKIE KAZIUKI 2025 – ŚWIĘTO TRADYCJI, RZEMIOSŁA I DOBREGO SMAKU

Świdwin już po raz 33. zamienił się w tętniący życiem jarmark, pełen kolorów, smaków i wyjątkowej atmosfery. Kaziuki to nie tylko nawiązanie do słynnych Kaziuków wileńskich, ale także piękna tradycja, która na stałe wpisała się w kalendarz naszego miasta. Przez cały weekend ulice Świdwina wypełniły się kupcami, rzemieślnikami i artystami z całej Polski oraz zagranicy. Stragany ugięły się pod ciężarem regionalnych przysmaków, ręcznie robionych ozdób i wyrobów ludowych, a scena rozbrzmiewała muzyką na żywo i występami zespołów folklorystycznych. To była doskonała okazja, by zanurzyć się w kulturze, porozmawiać z twórcami i znaleźć coś wyjątkowego dla siebie. Magią Kaziuków zachwycili się wyjątkowi goście – poseł **Renata Rak** oraz marszałek województwa zachodniopomorskiego **Bogdan Jaroszewicz**. Docenili bogactwo tradycji, gościnność świdwinian i niezwykłą energię tego wydarzenia. Świętujemy tradycję, która łączy!

UM Świdwin

KONCERT Z OKAZJI 80. ROCZNICY ZDOBYCIA ŚWIDWINA

Za nami wyjątkowy koncert zespołów ludowych z okolic Wilna, który był jednym z ważnych elementów obchodów 80. rocznicy zdobycia Świdwina. To było prawdziwe muzyczne święto – fenomenalne występy przeniosły nas w kresowy klimat, pełen tradycji, emocji i wspomnień. Ogromnego wsparcia w organizację tego wyjątkowego wydarzenia udzielił ks. proboszcz Ryszard Kizielewicz. Podczas wydarzenia wystąpił Zespół Pieśni i Tańca Ludowego „Rudomianka” – jedna z najbardziej znanych grup folklorystycznych na Wileńszczyźnie. Zespół od lat kultywuje polskie tradycje ludowe, prezentując widowiska taneczno-muzyczne inspirowane dawnymi pieśniami i tańcami różnych regionów Polski. Barwne stroje, autentyczna muzyka i dynamiczne choreografie sprawiają, że każdy koncert „Rudomianki” jest wyjątkowym przeżyciem artystycznym.

UM Świdwin

BIEG TROPEM WILCZYM

Za nami Bieg Tropem Wilczym, podczas którego oddano hołd Żołnierzom Wyklętym – niezłomnym bohaterom, którzy walczyli o wolną Polskę. To wyjątkowe wydarzenie przypomina nam o ich odwadze i poświęceniu. Współorganizatorami wydarzenia byli: 21. Baza Lotnictwa Taktycznego, gmina wiejska Świdwin oraz Park Wodny „Relaks”.

UM Świdwin

*Poszukiwany lider
drużyny*

Bitwa o Krowę 2025

Zgłoszenia na lidera drużyny:
sekretariat@zamek.swidwin.pl

PANI PREZES I SENATOR

W trakcie corocznie organizowanej w Ślubicach konferencji naukowej o problemach polskiego parlamentaryzmu senator RP **Władysław Komarnicki** rozmawiał z prof. **Joanną Marszałek-Kawą**. Z.E.

80 LAT POLSKIEGO ŚWIDWINA

W świetlicy SP nr 3 im. Lotników Polskich w Świdwinie odbyły się żywe lekcje historii, poświęcone wydarzeniom, które miały miejsce na naszych ziemiach na przełomie lutego i marca 1945 roku. Tego dnia szkołę odwiedzili liderzy Bractwa Rycerskiego Świdwin: **Łukasz Kołodziejak**, prezes stowarzyszenia i **Adam Kotarski**, autor książek o walkach na naszym terenie, którzy w barwny sposób zaprezentowali wydarzenia historyczne z początku 1945 roku. Całość została poprzedzona recytacjami wierszy o Świdwinie w wykonaniu uczennic klasy II – **Niny** i **Wiktorii** oraz krótkim rysem historycznym naszego miasta, który odczytała **Alicja** z klasy VII. W przygotowanie tego wydarzenia zaangażowali się nauczyciele: **Narcyza Juszcak** (przygotowanie występujących uczniów oraz wystroju sali), **Katarzyna Kupiec** (oprawa literacka) i **Wiesław Wiczorek** (prowadzenie spotkania, multimedia, relacja pisemna i fotograficzna, podziękowania dla gości).

SP nr 3

AMBASADOR Z PREZESEM O KONGRESIE

W trakcie kolejnego spotkania w ambasadzie Uzbekistanu ambasador tego państwa w Polsce **JE Amirsaid Agzamkhodjaev** zaproponował prezesowi Towarzystwa Azji i Pacyfiku dr. **Adamowi Marszałkowi** udział w XII Międzynarodowym Kongresie Azjatyckim licznej delegacji uzbeckistańskich przedsiębiorców, samorządowców i uczonych. W spotkaniu uczestniczył także **Aleksander Mitrović**.

K.G.

80. ROCZNICA ZDOBYCIA ŚWIDWINA

W marcu 1945 roku Świdwin znalazł się pod polską administracją, co było przełomowym momentem w historii naszego miasta. 80 lat później, oddajemy hołd tamtym wydarzeniom i ludziom, którzy budowali naszą lokalną społeczność. W uroczystościach upamiętniających tę rocznicę wzięli udział m.in.: podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej **Stanisław Wziątek**, dowódca 1. Skrzydła Lotnictwa Taktycznego gen. bryg. pil. **Piotr Iwaszko**, dowódca 21. Bazy Lotnictwa Taktycznego płk mgr. inż. pil. **Roman Stefaniak**, dyrektor Oddziału Regionalnego Agencji Mienia Wojskowego w Szczecinie **Tomasz Wiśniewski**, przedstawiciele samorządów, organizacji kombatanckich, stowarzyszeń, szkół, służb mundurowych oraz spółek miejskich i instytucji, które na co dzień dbają o rozwój oraz funkcjonowanie Świdwina.

UM Świdwin, fot. Artur Kacprzak

O KONGRESIE I JUBILEUSZU

W kultowej toruńskiej restauracji „Chleb i Wino” o pięknym Jubileuszu 80-lecia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i zbliżającym się II Międzynarodowym Kongresie Azjatyckim rozmawiali: prezes **Joanna Jarkiewicz-Tretyn**, JM Rektor UMK prof. **Andrzej Tretyn**, prezes Wydawnictwa Adam Marszałek prof. **Joanna Marszałek-Kawa**, konsul honorowy Republiki Tunezji **Lotfi Mansour**, dr **Mohamed Ridha Radhouane** oraz dr **Adam Marszałek**.

M.K.

SERBSKIE ŚWIĘTO

Z okazji święta narodowego Serbii ambasador tego państwa w Polsce **JE Nebojša Košutić** wraz z małżonką **Tanją Košutić** wydali uroczyste przyjęcie, w którym oprócz akredytowanego w Polsce korpusu dyplomatycznego wzięło udział ponad stu przedstawicieli świata kultury, nauki i biznesu. Wśród gości byli m.in. **Kasper Kawa**, prezes **Adam Marszałek**,

SETKA PANI ZOFII BOBKO

Burmistrz **Piotr Feliński** wraz z przedstawicielkami Rady Seniorów: **Reginą Barszcz** i **Janiną Lewandowską** na zaproszenie rodziny solenizantki złożył wizytę **Zofii Bobko**, która to obchodziła swoje setne urodziny. To było wzruszające spotkanie, pełne ciepła i miłości.

UM Świdwin

mieszkający w Toruniu serbski biznesmen **Alex Mitrović**, podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego **Andrzej Szeptycki** oraz ambasador Republiki Tunezyjskiej **JE Taoufik Chebbi**.

K.K.

FOTORELACJA Z II MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU AFRYKANISTYCZNEGO

FORUM BIZNESOWE

Center for Eastern and African Studies
Faculty of Political Science and International Studies, University of Warsaw
Faculty of Law and Administration, Nicolaus Copernicus University in Toruń
torun.direct, Business Support Center in Toruń

kindly invite to the

BUSINESS FORUM ON INVESTMENT OPPORTUNITIES IN AFRICA

February 19 (Wednesday), 12:00–1:30 p.m.

Conference Hall, Zajazd Staropolski, Żeglarska 10/14 St.

Chair: Adam Marszałek, PhD

Selected speeches:

- Executive Representative of the Marshall's Office of the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship
- Łukasz Szarszewski, President of the Center for Business Support in Toruń
- HE Mr. Tachik Chebbi, Ambassador of the Republic of Tunisia in Poland
- Ambassadors of Algeria, Angola, Senegal, Uganda and Rwanda
- Mr. Philip Mibenge, President of the Polish-African Chamber of Commerce
- Speeches of mayors, leaders and politicians
- Speeches of representatives of various businesses
- Speeches of representatives of NGOs

Embassy of the Republic of Tunisia in Warsaw
Center for Eastern and African Studies
Faculty of Political Science and International Studies, University of Warsaw
Faculty of Law and Administration, Nicolaus Copernicus University in Toruń

kindly invite to the

TUNISIA DAY

February 19 (Wednesday), 4:00–5:30 p.m.

Dwór Artusa (Sala Mała) in Toruń

Program

- 4:00 p.m. – speech by the Mayor of Toruń Mr. Paweł Gulewski
- 4:10 p.m. – speech by HE Mr. Toufik Chebbi, Ambassador of Tunisia to Poland
- 4:20–4:35 p.m. – film screenings on Tunisian tourism and commerce, introduced by Mr. Nafouel Gannouni (ONTT) and Mrs. Raoudha Jerbi (CEPEX)
- 4:35–5:00 p.m. – lecture by Dr. Jamila Oueslati (AMU) and Prof. Marcin Świtoniak (NCU) "From Toruń to Tunisia – in the footsteps of Kazimierz Nowak"
- 5:00–5:30 p.m. – reception and presentation of Tunisian handicrafts and Tunisian Agri-food products

DZIEŃ TUNEZJI

KOLACJA BANKIETOWA

LITEWSKIE ŚWIĘTO W TORUNIU

Konsul honorowy Republiki Litwy w Toruniu **Przemysław Bańkowski** wydał uroczysty bankiet z okazji Dnia Odrodzenia Państwa Litewskiego. Spotkanie miało uroczysty charakter, stanowiło także platformę do rozmów przedstawicieli toruńskiego świata polityki, dyplomacji, biznesu, nauki i służb mundurowych, podczas której obecni omawiali istotne tematy związane z naszym miastem. W spotkaniu uczestniczyli prezesi: dr **Adam Marszałek**, dr **Jacek Janiszewski**, prof. **Bogusław Buszewski**, **Zbigniew Wyszogrodzki**, **Grzegorz Grabowski**, konsulowie honorowi: Tunezji – **Lotfi Mansour** i Peru – **Maciej Wydrzyński**, przewodniczący Rady Miasta Torunia **Łukasz Walkusz**, wiceprezydent Miasta Torunia **Adam Szponka**, dyrektorzy: **Łukasz Szarszewski**, **Patryk Wawrzyński**, **Michał Dąbkowski**, komendanci: PSP – **Sławomir Grudziński**, Straży Miejskiej – **Mirosław Bartulewicz**, dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika prof. **Maciej Serowaniec** oraz **Karol Sienkiewicz**.

H.M.

POWIAT ŚWIDWIŃSKI LAUREATEM RANKINGU POWIATÓW

Powiat świdwiński zajął drugie miejsce w kategorii „Powiaty do 60 tysięcy mieszkańców” w prestiżowym ogólnopolskim rankingu powiatów „Dobry Polski Samorząd 2024”. To ogromne wyróżnienie, które świadczy o wysokiej jakości zarządzania, zaangażowaniu lokalnych władz oraz efektywnym wykorzystaniu dostępnych środków. Dzięki wspólnej pracy mieszkańców, samorządu i wszystkich instytucji, nasz powiat stał się jednym z najlepszych w kraju. To kolejny krok w stronę dalszego rozwoju i budowania silnej, nowoczesnej wspólnoty!

Na miejsce w rankingu wpływ miały takie kryteria, jak:

- rozwój i fundusze,
- polityka społeczna i zdrowotna,
- edukacja, kultura i sport,
- samorząd na rzecz mieszkańców,
- działania krajowe i międzynarodowe,
- działania ekoenergetyczne i proekologiczne,
- działania promocyjne.

Laureaci zostali zaproszeni na Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich, które odbędzie się 12 czerwca 2025 roku w Karpaczu. W trakcie uroczystej gali nastąpi oficjalne wręczenie nagród, będzie to również szansa wymiany pomysłów i doświadczeń między najlepszymi samorządami w Polsce.

Powiat świdwiński

KĄCIK LITERACKI

DOROBIEK PUBLIKACYJNY I MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU AFRYKANISTYCZNEGO

Owoce obrad prowadzonych w ramach I Międzynarodowego Kongresu Afrykanistycznego jest publikacja dwóch książek: *Współczesne badania nad Afryką: wybrane aspekty* (red. Michał Dahl i Emanuel Kalejaiye) oraz *Beyond Borders: Conflict Resolution, Politics, and Cultural Dynamics in Africa* (red. Michał Dahl i Lotfi Mansour). Do współpracy w tworzeniu obu tomów zaproszono badaczy zajmujących się Afryką z perspektywy interdyscyplinarnej, reprezentujących krajowe i zagraniczne ośrodki naukowe. Kolejne rozdziały książek poruszają zagadnienia związane z historycznymi, politycznymi, ekonomicznymi, kulturowymi i społecznymi aspektami naukowych rozważań nad kontynentem afrykańskim – od Tunezji po Republikę Południowej Afryki, włączając w to także Afrykanów w diasporze. Publikacje ukazały się w ramach serii wydawniczej „Biblioteka Afryki i Bliskiego Wschodu”, zarządzanej przez prof. Joannę Marszałek-Kawę, prezes Centrum Badań Wschodnich i Afrykanistycznych.

Michał Dahl

WSPÓŁCZESNE BADANIA NAD AFRYKĄ: WYBRANE ASPEKTY

Redakcja naukowa:
Michał Dahl, Emmanuel Kalejaiye

adam marszałek

BEYOND BORDERS: CONFLICT RESOLUTION, POLITICS, AND CULTURAL DYNAMICS IN AFRICA

Edited by:
Michał Dahl, Lotfi Mansour

adam marszałek

ZEBRANIE REDAKCJI AFRICAN JOURNAL

W ramach II Międzynarodowego Kongresu Afrykanistycznego miało miejsce zebranie redakcji „African Journal of Economics, Politics and Social Studies”. Wzięli w nim udział: redaktor naczelny AJEPSS dr **Nagmeldin Karamalla-Gaiballa**, zastępczyni redaktora naczelnego prof. **Katarzyna Kołodziejczyk**, prof. **Hanna Rubinkowska-Anioł** (członkini Rady Naukowej) oraz sekretarze – dr **Jamila Oueslati** i mgr **Michał Dahl**. Podczas zebrania polskie podmioty współwydające pismo – Wydawnictwo Adam Marszałek i Fundację Wspierania Współpracy Międzynarodowej im. Profesora Czesława Mojsiewicza – reprezentował prezes dr **Adam Marszałek**, a podmioty ukraińskie – Wydawnictwo Helvetica i Centrum Ukraińsko-Europejskiej Współpracy Naukowej – prezes dr **Oleg Golovko**. Gośćmi spotkania byli JE prof. **Janusz Mrowiec**, rektor Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie, były ambasador RP w Senegal, Gwinei, Mali, Gambii i Algierii oraz dr **Lotfi Mansour**, konsul honorowy Republiki Tunezyjskiej. M.D.

ULTRAMARATON SZLAKIEM KOTŁA ŚWIDWIŃSKIEGO

Burmistrz **Piotr Feliński** z córką **Helenką** i przewodniczącym Rady Miasta **Wojtkiem Piątkiem** uczestniczył w rajdzie pieszym zdobywając pierwszą nagrodę. Była to świetna zabawa, sporo ruchu i mnóstwo ciekawostek z historii Świdwina. Zwycięska drużyna puchar honorowo przekazała harcerzom z drużyny Malin, którzy naprawdę dali z siebie wszystko. A zdobyte słodczyce trafiły do najmłodszych uczestników rajdu – niech mają coś słodkiego za ten wysiłek. Całe wydarzenie przygotowało Bractwo Rycerskie, dzięki któremu rajd to była nie tylko przygoda, ale też żywa lekcja historii naszego miasta.

UM Świdwin

SPOTKANIE NA BALU SPORTOWCA

Na zakończenie swojej pięknej i bogatej kariery sportowej jeden z najlepszych toruńskich żużlowców **Adrian Miedziński** został wyróżniony Nagrodą Super Anioł 2024. Jako pierwsi gratulacje złożyli mu **Halina Marszałek** oraz **Sandra i Przemysław Bańkowscy**. K.G.

TUNEZYJCZYCY NA KONGRESIE AFRYKANISTYCZNYM

Z roboczą wizytą gościli w siedzibie Centrum Badań Wschodnich i Afrykanistycznych dr **Mohamed Ridha Radhouane** oraz konsul honorowy Republiki Tunezji **Lotfi Mansour**. Tematem spotkania był udział tunezyjskiej delegacji w II Międzynarodowym Kongresie Afrykanistycznym. Z.C.

PANIE PREZES ROZMAWIAJĄ O SPEEDWAYU

O toruńskim speedwayu i sponsoringu rozmawiały panie prezes **Halina Marszałek** i **Ilona Terminińska**. M.K.

BRAT I PRZYJACIEL

15 lutego zmarł mój brat, nestor rodu Michał. Był jednym z dwanaścioro dzieci mojej Mamy Marii i ojca Teofila. Do Świdwina (Świbowiny) przyjechał początkowo tylko z ojcem kolejarzem. Pracował jako sprzedawca peronowy w bufecie dworcowym. Skończył szkołę powszechną, później zdał maturę w Niższym Seminarium Duchownym w Paradyżu i Gorzowie Wielkopolskim. Studiował w Wyższym Seminarium Duchownym we Wrocławiu, gdzie przyjął święcenia kapłańskie i na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Krótko był wikarym i katechetą w Oleśnicy Śląskiej. Studia zagraniczne rozpoczął w Instytucie Biblijnym w Rzymie, później studia archeologiczne i biblijne w Jerozolimie. Po ich ukończeniu wrócił do Rzymu i kontynuował studia na Uniwersytecie św. Tomasza (Angelicum) w Rzymie.

W 1964 roku powrócił do kraju. Był wykładowcą w Wyższym Seminarium Duchownym we Wrocławiu i innych uczelniach i instytutach teologicznych. W latach 1972–1976 był proboszczem i katechetą w Zgorzelcu. W 1976 roku został adiunktem na Akademii Teologii Katolickiej. Zdobył kolejne stopnie i tytuły naukowe. W 1995 otrzymał tytuł profesora, dwa lata później profesora zwyczajnego. Prowadził też wykłady w wielu instytutach i szkołach nie tylko katolickich. Wyjeżdżał na staże naukowe na Uniwersytecie Reńskim w Bonn, Instytucie Katolickim w Paryżu i Kolegium Judaistycznym w Chicago.

Podczas studiów rzymskich był także korespondentem soborowym „Tygodnika Powszechnego”.

Autor jego obszernej biografii książek prof. Julian Warzecha na zakończenie opracowania napisał: „Nie unika trudnych wyzwań i kłopotliwych tematów. W sytuacjach, gdy wielu odmawia rozmowy o przykrych dla Kościoła sprawach, on idzie i ryzykuje – w imię trudnej prawdy. Stara się przy tym godzić takie wyjście z miłością do Kościoła i troską o jego wiarygodność; chce mu być wierny w duchu Ewangelii – nawet za cenę tego, że naraża się czasem swoim przełożonym. Nie jest dyplomata ani konformistą. Nie stosuje wybiegów i nie unika trudnych spraw. Płaci za to nierzadko dużą cenę. Nie zraża się jednak i ufnie patrzy w przyszłość.”

Pastor Adam Ciućka wspominając zmarłego napisał: „Osobowość księdza Michała zrobiła na mnie wtedy wielkie wrażenie. Zawsze potrafił słuchać, taktownie poradzić, czuło się w nim przyjaciela i brata, bez zadęcia czy zbędnego dystansu. I te legendarne poczucie humoru, które zjednywało mu tak wielu!

Pozналиśmy się w Świdwinie, w którym służył jako pastor, a z którego on pochodził i do którego często zaglądał odwiedzając rodzinę. Na wieść, że absolwent Warszawskiego Seminarium Teologicznego, którym byłem (a on właśnie rozpoczął tam wykłady z historii ekumenizmu), został pastorem w Świdwinie, postanowił mnie odwiedzić i przy okazji zaprosić na swój 40-letni jubileusz kapłański. To było dla mnie bardzo onieśmielające. Ja, świeżo upieczony pastor, młody chłopak przyjmujący na kawie starszego już profesora teologii, znanego biblistę. Byłem pod wielkim wrażeniem jego erudycji, wiedzy oraz poczucia humoru.

Później wspierał nas jak mógł przy renowacji i opiece nad cmentarzem żydowskim, który postanowiliśmy uporządkować i zaopiekować się nim w naszym miasteczku. Pamiętam też jego interwencje i wrażliwość, kiedy usłyszał o niezbyt dobrym potraktowaniu nas, protestantów, przez jednego z katolickich proboszczów”.

Tych listów i wspomnień z różnych wyznań i Kościołów chrześcijańskich otrzymałem wiele. Wiem o głębokiej przyjaźni z ks. Bonieckim, zmarłym niedawno Marianem Turskim, rabinem Michaeliem Schudrichem i wieloma innymi wybitnymi ludźmi.

Na koniec chciałbym podziękować wszystkim uczestnikom uroczystości pogrzebowych Michała. Wszystkim którzy przybyli z kraju i zza granicy. Rodzinie, duchownym, przyjaciołom i znajomym.

Dziękuję za wzruszającą homilię ks. Rafałowi Figlowi, za wygłoszone wspomnienia przez moją bratanicę Beatę, pastora Adama Ciućkę, szefa wrocławskiego klubu „Tygodnika Powszechnego” Konrada Stanowicza, Monice Kwiecień, córce nieżyjącego już pastora Kwietnia, który wspólnie z bratem i innymi tłumaczyli z greckiego Nowy Testament (przekład ekumeniczny), ks. dr. Bolesławowi Lasoczekiemu z wrocławskiego metropolitalnego sądu duchownego, który jako kleryk z kolegami przyjechali nad morze i do Świdwina rowerami z Wrocławia. Pomysłodawcą i uczestnikiem wyprawy był ich profesor Michał. Było to ponad pół wieku temu.

Dziękuję wszystkim wrocławskim przyjaciołom, którzy stali mi się bliscy jak rodzina. Doktor Basi Lis z Domu Księży Emerytów, Markowi Drozdowskiemu, Annie Sicińskiej z synem Wojtkiem.

Świdwińskich przyjaciół z tamtych lat pozostało niewielu. Dziękuję, że mimo nienajlepszej formy uczestniczył w uroczystościach burmistrz Franciszek Paszel. Nie przyjechał z powodu choroby przyjaciel z lat szkolnych Wawrzyn Sajewski, ale od czasu choroby brata rozmawiamy niemal codziennie. Godnie reprezentował go syn Andrzej z żoną. Zabrakło poważnie chorego Kazia Gacha.

Przed rozpoczęciem nabożeństwa podszedła do mnie starsza, niewysoka ubrana na czarno, podpierająca się laską Pani. Złożyła kondolencje i się przedstawiła: „Jestem Stefania Olesiejuk z domu Holak, byłam koleżanką szkolną ks. Michała, dawałam mu ściągać na rosyjskim, bo byłam w tym lepsza”. Dopiero rozpoznałem żonę niedawno zmarłego emerytowanego płk. pil. Józefa Olesiejuka.

Było to zabawne, uroczyste i wzruszające. Stary Świdwin miał godność i klasę, niestety powoli odchodzi.

Zbigniew Czajkowski

KOLACJA REKTORÓW, AMBASADORÓW I...

W ramach obchodów 80-lecia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu JM rektor prof. dr hab. **Andrzej Tretyn** wydał uroczystą kolację, na którą zaprosił goszczących w Toruniu rektorów zaprzyjaźnionych uniwersytetów, wśród których byli m.in. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego prof. **Jerzy Przyborowski**, Uniwersytetu w Białymstoku prof. **Mariusz Popławski** oraz Ambasadorów toruńskiej uczelni. Wśród gości byli m.in.: prof. **Oded Galor** *doctor honoris causa* UMK, wicemarszałek województwa kujawsko-pomorskiego **Zbigniew Ostrowski** z małżonką **Barbarą**, wiceprezydent Torunia **Adam**

Szponka, prorektorzy **Joanna Kucharzewska**, **Radosław Sojak** z małżonką, dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych **Marlena Ciechan-Kujawa** z mężem, profesorowie: **Magdalena Osińska**, **Jerzy Boehlke** oraz dr **Adam Marszałek**. H.M.

Od tego samego roku Uniwersytet buduje również grono swoich Ambasadorów, wyróżniając absolwentów, którzy osiągnęli znaczące sukcesy w nauce, kulturze, sztuce, polityce lub działalności gospodarczej i promują uczelnię w swojej codziennej działalności. W tym roku tytuły Ambasadora UMK otrzymali: **Krzysztof P. Czyżewski** – prawnik i powieściopisarz; **Paweł Gulewski** – prezydent Torunia; **Anna Kalinowska** – członkini zarządu i dyrektorka w firmie Henkell Freixenet Polska; **Aleksandra Łukomska-Smulska** – przedsiębiorczyni i liderka społeczna; **Monika Michniak** – prezeska Cereal Partners Poland Toruń-Pacific; dr **Monika Wiśniewska** – dyrektorka Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy.

CZYTAJĄ „ECHO ŚWIDWINA”

dr **Krzysztof Janik**,
rektor Uczelni Łukaszewskiego,
Warszawa

prof. **Radosław Fiedler**,
Uniwersytet Adama Mickiewicza,
Poznań

Sławomir Jeneralski,
wykładowca Uczelni Łukaszewskiego,
Warszawa

prof. **Marcin Kalinowski**,
prezydent Federacji WSB-DSW Merito,
Gdańsk

KSIEGA PROFESORA PIWNICKIEGO

12 grudnia na ORP Błyskawica w Gdyni odbyło się uroczyste pożegnanie profesora dr. hab. **Grzegorza Piwnickiego**. Przyjaciele z Instytutu Politologii UG przygotowali dla Profesora książkę pamiątkową pt. *Władza, pamięć, społeczeństwo*. Studia dedykowane Profesorowi Grzegorzowi Piwnickiemu. Ukazała się ona nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek.

Uroczystość poprowadziła prof. dr hab. **Danuta Plecka**, laudację na cześć Profesora Piwnickiego wygłosił prof. dr hab. **Andrzej Gąsiorowski**, a książkę wręczył dr hab. **Jarosław Nocoń**, prof. UG. W uroczystości wzięli udział także dr **Adam Marszałek**, dr **Marceli Burdelski**, prof. dr hab. **Bogdan Chrzanowski**, dr hab. **Piotr Niwiński**, prof. UG, dr hab. **Michał Kubiak**, prof. UG, dr **Dominik Bień**, a także doktoranci i studenci politologii na Uniwersytecie Gdańskim.

D. Plecka

KAZIMIERZOWSKIE SPOTKANIA W ŻŁOTORII

Od ponad 30 lat w podtoruńskiej Żłotorii spotyka się grupa przyjaciół, aby świętować urodziny i imieniny znanego toruńskiego biznesmena **Kazimierza Walczaka**. Wśród zaproszonych przez niego gości byli: **Barbara i Janusz Tandecy**, **Elżbieta i Janusz Zbikowscy**, **Elżbieta i Bogdan Dybasowie**, **Halina i Adam Marszałkowie**, **Olga i Przemysław Szczerbiccy**, **Ada i Maciej Kujawscy** oraz **Ryszard Sikorski**.

K.G.

POŚWIATECZNE ROZMOWY

O swym udziale w życiu kulturalnym Torunia w 2025 roku rozmawiały panie profesor: **Stella Kamińska**, **Bożena Kaszubowska** i **Halina Marszałek**.

K.K.

SPOTKANIE Z SENIORAMI

Burmistrz **Piotr Feliński** razem z przedstawicielkami świdwińskiej Rady Seniorów: **Reginą Barszcz** i **Janiną Lewandowską** uczestniczył w wojewódzkiej konferencji poświęconej polityce senioralnej, na której podczas inspirujących wystąpień wymieniono doświadczenia dotyczące wsparcia osób starszych. Wydarzenie zostało zorganizowane dzięki **Maciejowi Słomce**, dyrektorowi koszalińskiej delegatury Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz **Barbarze Belli**, pełnomocniczce ds. Polityki Senioralnej. Aktywność społeczna, zdrowie, bezpieczeństwo i godne warunki życia seniorów to wyzwania, które musimy podejmować razem – samorządy, instytucje państwowe i lokalne organizacje. Świdwin jest częścią tej dyskusji i działa na rzecz swoich mieszkańców w każdym wieku.

UM Świdwin

Z historii miasta i ziemi świdwińskiej

KOLEJARSKA RODZINA, HISTORIA ZAPISANA W FOTOGRAFIACH

Sommer 1913
Marie und Karl Hanke
Karl Ernst Paul
Franz Otto
Mela Frieda Marie

Rodzina Hanke

Wszystko co związane z koleją mam na stałe zapisane w pamięci od dziecka. Była to kolej mojego ojca, kolejarza od lat 30. ubiegłego wieku, przez okupację aż do lat 60, gdy odszedł na emeryturę. Była to kolej, którą codziennie oglądałem, bo mieszkalem kilkanaście metrów od przejazdu kolejowego.

Pamiętam nazwiska dróżników, którzy pełnili służbę w „budzie” z falistej blachy, w której roznosiła się woń karbidu przy przejeździe na Szczecińskiej. Przesiadywałem w niej godzinami na drewnianej skrzyni, a czasami dróżnik pozwalał mi korbą opuścić szlabany. Pamiętam ich nazwiska, tak jak pamiętam nazwiska współpracowników ojca. Mieli swój warsztat na stacji, przed laty rozebrany. Pamiętam stację ze zwrotnicą i żurawiem do nalewania wody w kotły parowozów.

Mógłbym tak długo o kolei i podróżach pulmanami, rzadkimi opóźnieniami, o kolei, która była państwowa i polska a nie poćwiartowana jak tort z rozmazaną odpowiedzialnością. Również mam sentyment do historii przedwojennych kolei na naszych ziemiach, tym bardziej, że do lat 90. zajmowaliśmy dom po niemieckim jej pracowniku przy Szczecińskiej 1.

Przed laty, dzięki uprzejmości Grzegorza Czarnego, nawiązałem kontakt

z panią Hannerole Knapę, której rodzina mieszkała w Niemierzynie, a dziadek i mama byli kolejarzami. Listy (email) gdzieś ugrzęzły w moim bałaganiarskim archiwum i ostatnio na nie trafiłem i w fragmentach publikuję.

Zbigniew Czajkowski, 5 lutego 2013 r.

Szanowny Panie Czajkowski, najpierw serdeczne podziękowanie za wiadomości od Pana. Były one dla mnie wielką niespodzianką. Niestety, nie mogę wiele opowiedzieć o Świdwinie ponieważ moi przodkowie mieszkali w Niemierzynie. Wprawdzie w Świdwinie byli ochrzczeni i konfirmowani, ale poza tym ich życie toczyło się w Niemierzynie.

Od lutego 1943 do marca 1945 matka moja pracowała jako pracownica Państwowej Kolei Rzeszy na dworcu kolejowym w Świdwinie. Ciotka mojej matki (najmłodsza siostra mego dziadka) żyła od 1938 r. w Świdwinie na Dramburger Strasse. (...)

Charlotte Hanke, Pflingsten 1944

Bardzo, bardzo mi przykro, że muszę Panu powiedzieć, że prócz dwóch córek ciotki nikt nie żyje, kogo mogłabym wypytać. A one były za małe i niewiele mogą sobie przypomnieć. A my (moje rodzeństwo i ja) za późno wpadliśmy na pomysł, żeby pojechać na Pomorze, by zobaczyć, gdzie żyli nasi rodzice i dziadkowie.

Ponieważ wspomniiał Pan pastora Luederwalda, zajrzałam do starego śpiewnika mojej babci, który jeszcze istnieje. Odkryłam, że konfirmował mego wujka Karola, który zmarł w roku

1944 w rosyjskiej niewoli. Z daty wynika, że musiał konfirmować także moją matkę. Ale tego mój dziadek nie zapisał w śpiewniku.

(...) Pańskie artykuły o Świdwinie bardzo mnie zainteresowały. Mogę je gdzieś w Internecie znaleźć? Z serdecznymi pozdrowieniami.

Hannerole Knapę, 10 lutego 2013 r.

Szanowny Panie Czajkowski, oto ja jeszcze raz! W moim poprzednim opowiadaniu nie skończyłam jednego zdania. Ciotka mojej matki (na wspomnianym później zdjęciu na dole po lewej) w roku 1946 została wygnana ze Świdwina z trójgiem swych dzieci. (...)

W styczniu 2012 r. zmarła niestety moja matka. Podczas porządkowania jej rzeczy i fotografii zrodziło się w nas (...) pragnienie udania się w podróż na Pomorze. Moja siostra jako pierwsza przekuła ten zamiar w czyn. W czerwcu 2012 r. była w Kołobrzegu i stamtąd wybrała się do Niemierzyna i Świdwina. W Niemierzynie zaczepili ją i jej męża Grzegorz Czarny i Jakub Szykowski i bardzo wiele im pokazali.

W sierpniu 2012 r. wybrałam się na Pomorze także ja z mężem. Po zwiedzeniu Niemierzyna i Świdwina wstąpiłam do sklepu ślubnego Agnes, gdzie na szczęście spotkałam Grzegorza. Dwa dni później mieliśmy cudowne spotkanie i przy tej okazji wszystko nam pokazał. (...) Jest też zdjęcie prawie stuletnie. Pokazuje rodzinę Hanke w Niemierzynie przed domem nr 8 (ówczesna numeracja). Widoczni są na nim moi pradiadkowie i mój dziadek (w środku drugiego rzędu z góry) ze swoim rodzeństwem. To zdjęcie otrzymałam dopiero teraz od kuzynki mojej matki. Jej matka (w najniższym rzędzie od prawej) w 1937 r. po ślubie przeniosła się do Berlina (...).

Hannerole Knapę

Kochany Panie Czajkowski!

Ogromnie się ucieszyłam Pańskim listem i fotografią. (...) Jeszcze coś do tego, co pisałam poprzednio. Rodzina mojej matki żyła – jak już pisałam – w Niemierzynie. Mój dziadek był dróżnikiem na Kolei Rzeszy na przejeździe 68 na linii Świdwin – Polczyn-Zdrój. Dzięki temu mogła rodzina mieszkać w domu dróżników 68. Tam urodziły się moja matka i jej rodzeństwo. Jest to spory kawał drogi od Niemierzyna, jak

Ernst Hanke przy szlabanie

mogłam stwierdzić podczas mojej wizyty w sierpniu 2012 r. A ten kawał drogi musiały dzieci zawsze pokonywać idąc do szkoły. W kierunku Świdwina znajdował się dom dróżnika nr 67. Tam mieszkała rodzina Dorow. (...) Gdy

w marcu 1945 r. Rosjanie dotarli do Niemierzyna, mogli moi przodkowie pozostać jeszcze przez pewien czas w domu dróżnika 68, ale potem zostali wypędzeni i znaleźli schronienie u pewnej wdowy, póki nie dostali się do obozu w Świdwinie. W czerwcu 1946 r. przesiedlili się do Niemiec Zachodnich – land Schleswig Holstein.

Moja matka 4 marca 1945 r. pełniła służbę na dworcu w Świdwinie i odjechała ostatnim pociągiem, który mógł jeszcze odjechać. Tak znalazła się w Kołobrzegu i na statku dotarła do Stralsundu na Pomorzu Przednim. Stamtąd okrężnymi drogami dotarła do miasteczka Treuenbrietzen w Brandenburgii. Jej starsza siostra żyła tam od swego ślubu w lutym 1939 r. Tam mój ojciec we wrześniu 1945 r. po wypuszczeniu z lazaretu odnalazł moją matkę. W listopadzie 1945 pobrali się.

Pan napisał bardzo trafnie: „Ludzie umierają i człowiek żałuje, że nie znalazł czasu, aby zadać ważne pytania”. Tak dokładnie stało się z moim rodzeństwem i ze mną. Wskutek śmierci naszej matki w ubiegłym roku nie ma już

ostatniej osoby, która mogłaby nam coś opowiedzieć. Kuzynka mojej matki była wtedy małą dziewczynką i jeszcze wie coś niecoś. Jej starszy brat, który 4 marca 1945 r. był przy mojej matce na dworcu i chciał razem z nią odjechać, niestety również już zmarł. Moja matka nie mogła tak po prostu 6-letniego chłopca zabrać z sobą bez wiedzy jego rodziny. Oni mieszkali jeszcze do przesiedlenia w roku 1946 lub 1947 w Świdwinie na Dramburger Strasse (dziś ul. Drawska). Naprzeciw miał być warsztat stolarski. (...)

Pozdrawiam Pana bardzo serdecznie.

Hannelore Knape, 18.11.2024 r.

Widać zarys drugiej linii kolejowej

T O R U Ń S K I B A L S P O R T O W C A

Tradycyjnie już, jak co roku w CKK Jordanki odbył się XV Bal Sportowca. Nastąpiło na nim rozstrzygnięcie XXII Plebiscytu na Sportowca Torunia 2024. Zwyciężył w nim **Mirosław Ziętarski**, brązowy medalista igrzysk olimpijskich w Paryżu w czwórce podwójnej. Wydarzenie zgromadziło ponad 500 osób, a gości powitał prezydent Torunia **Paweł Gulewski**. Wśród uczestników balu byli m.in.: **Anna i Sławomir Grudzińscy**, **Małgorzata i Grzegorz Miklaszewscy**, **Mirosław Bartulewicz**, **Agnieszka Pietycz**, **Sandra i Przemysław Bańkowsky** oraz **Halina i Adam Marszałkowie**.

H.M.

O BIZNESIE NA KONGRESIE

O potrzebie wprowadzenia do programu II Międzynarodowego Kongresu Afrykanistycznego elementów biznesowych rozmawiali reprezentujący Centrum Wsparcia Biznesu dyrektor **Łukasz Szarszewski** wspierany przez prof. **Piotra Zaricznego** oraz toruńskiego przedsiębiorcę **Kazimierza Walczaka**. Organizatorzy Kongresu przewidzieli zorganizowanie w jego ramach forum gospodarczego z udziałem dyplomatów państw afrykańskich, przedstawicieli samorządu województwa kujawsko-pomorskiego oraz biznesmenów.

K.G.

OTWARCIE HALI SPORTOWEJ W ZS IM. W. BRONIEWSKIEGO W ŚWIDWINIE

W piątek, 21 lutego 2025 r., oddano do użytku nowy obiekt sportowy – halę przy Zespole Szkół im. W. Broniewskiego w Świdwinie. Budynek jest uzupełnieniem istniejącego do tej pory zaplecza sportowego – zabytkowej części gmachu oraz nowego boiska szkolnego. Realizacja tego projektu była możliwa dzięki środkom w wysokości 5 390 000 zł pozyskanym w ramach III edycji Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych dla terenów popegeerowskich w woj. zachodniopomorskim. Rozbudowa hali sportowej wraz z zapleczem sanitarnym będzie miała wpływ na znaczną poprawę warunków pracy kadry nauczycielskiej, ułatwi młodzieży dostępność do infrastruktury sportowej. Będzie to także miejsce rozwijania sportowych pasji i talentów. Nowy budynek hali jest niezwykle ważną inwestycją w mieście liczącym 16 tysięcy mieszkańców. Stworzy bowiem wiele możliwości prowadzenia spotkań kulturalnych, oświatowych, a także szkolnych wydarzeń z udziałem świdwiniaków. Nowa, dobrze wyposażona sala gimnastyczna stanie się miejscem integracji społeczności lokalnej, promocji zdrowego stylu życia i aktywnych form spędzania czasu wolnego. W tym niezwykle ważnym wydarzeniu lokalnym wzięli udział zaproszeni goście, uczniowie, rodzice, nauczyciele i mieszkańcy miasta. Na uroczystość przybyli m.in.: **Janusz Gromek** – senator RP, **Mirosław Majka** – starosta świdwiński, **Jerzy Anielski** – przewodniczący Rady Powiatu wraz z radnymi, poprzedni dyrektorzy Zespołu Szkół – **Anna Teresińska** i **Edward Wójcik**, **Józef Nizioł** – burmistrz miasta i gminy Połczyn-Zdrój, **Piotr Feliński** – burmistrz miasta Świdwin, wójtowie gmin Brzeźno, Rąbino, Sławoborze, **Anna Grabiec-Karwat** – starszy wizytator Kuratorium Oświaty Delegatury w Koszalinie, dyrektorzy szkół, przedszkoli, placówek opiekuńczych, wychowawczych, społecznych powiatu świdwińskiego. Służby mundurowe reprezentowali: bryg. mgr inż. **Mirosław Niezgoda** – komendant powiatowy Państwowej Straży Pożarnej, płk mgr inż. pil. **Roman Stefaniak** – dowódca 21. Bazy Lotnictwa Taktycznego, płk **Arkadiusz Cerkaski** – reprezentował dowódcę 1. Skrzydła Lotnictwa Taktycznego w Świdwinie. Nie mogło zabraknąć także **Rafała Wnuka** – prezesa zarządu BUD-MAX w Świdwinie – głównego wykonawcy projektu oraz inspektorów nadzoru budowlanego: **Robert Greszaty** i **Grzegorz Spychalskiego**. Dyrektor szkoły – **Krzysztof Mrowiński**, rozpoczynając uroczystość, podkreślił rangę i znaczenie obiektu, który jest „sumą gestów dobrej woli”, spełnieniem marzeń wielu pokoleń uczniów i nauczycieli. Otwarcie nowej hali sportowej to zwieńczenie długofalowych działań, których efektem są: rozbudowa i modernizacja budynku szkoły, budowa nowego boiska sportowego i sali gimnastycznej. Realizacja tego projektu była owocem pracy poprzedniego dyrektora – **Edwarda Wójcika**, obecnego dyrektora szkoły – **Krzysztofa Mrowińskiego** i starosty – **Mirosława Majki**. Uroczystość uświetniły występy artystyczne: zespołu muzycznego WŁAM pod kierunkiem **Robert Ussa**, formacji tanecznych – OMEN prowadzonej przez **Iwonę Kruk** oraz ISKRA **Katarzyny Radomskiej**. Rozgrywki sportowe zostały symbolicznie rozpoczęte rzutami piłki do kosza przez dyrektora **Krzysztofa Mrowińskiego** oraz **Szymona Simlata** – ucznia naszej szkoły, mistrza Polski w biegach górskich, który reprezentował Polskę podczas mistrzostw świata w Hiszpanii (na co dzień trenuje on w Klubie Feniks pod okiem pana **Kamila Piotrowskiego**). Akcentem kończącym uroczystość były mecze towarzyskie rozegrane przez młodzież ze szkół powiatu.

Katarzyna Felińska i Małgorzata Olszewska, fot. Małgorzata Olszewska